

Paljassaare vana tehnilise vaatluse post Tallinnas Harjumaal

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed.....	2
2. Asukoha skeemid	4
3. Fotod	19
4. Vanemad fotod.....	34
5. Täiendav info	48

Koostaja:
Jüri Pärn

2016

1. Kohustuslikud andmed

1.1	Algne nimetus	1940–41 6. piirivalvesalga Paljassaare piirivalvekordoni vaatluspost (algne number pole teada; objekti number on aja jooksul muutunud, vastavalt kordoni numbri ning nummerdamissüsteemi muutumisele).
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	1944. või 1945. a-st 106. piirivalvesalga Kopli (hiljem taas Paljassaare?) kordoni (2. komandantuuri 9. kordoni, vähemalt seisuga 15.06.1945; hiljem 13., ?–1968–70–? 12. kordoni) vaatluspost, hiljem tehnilise vaatluse post nr 1; 1976–92 106. piirivalvesalga 7. (Kopli) kordoni tehnilise vaatluse post nr 2071.
1.3	Aadress	Harju maakond, Tallinn, Põhja-Tallinna linnaosa. Lähiaadress/tunnus: Paljassaare tee 100 (Paljassaare tee 101 vastas, katastriüksus vormistamata).
1.4	Koordinaadid	59.485,24.708092 / 59°29'6", 24°42'29.13".
1.5	Algne teave, sh ajalugu	<p>NL piirivalve tehnilise vaatluse poste (mis sisaldasid statsionaarsed positsioonid radarite, prožektorite ja visuaalvaatlusseadmete jaoks) hakati rajama 1950.-te II poolel. Hooneid ja rajatise ehitati ning rekonstrueeriti aja jooksul korduvalt, vastavalt tehnika arengule ja muudele vajadustele. Kuna Eesti Vabariigi merepiirikordonid (sh Paljassaare kordon) anti Eesti NSV siseministri Maksim Undi käskkirjaga üle NSV Liidu piirivalveväeosadele, asus aastail 1940–41 lähim (6. piirivalvesalga) piirivalvekordon arvatavasti Paljassaarel ja üks vaatluspost võis olla sellel algusest peale ka Väike-Paljassaarel.</p> <p>NL 1961.a topokaardil on märgitud objektist põhja pool hoone, milleni viis elektri- ning telefoniliin. Algne TVP võis asuda seal (või oli seal mõni muu militaarobjekt, nt mereväe vaatlus- ja sidepost). Praeguseks on see koht vee all.</p> <p>Nüüdseks varemeks olevad hooned võivad olla ehitatud 1960.–70. aastail (kõigi hoonete ehitamisel on kasutatud paksemaid silikaattelliseid; kaks hoonet olid algselt punastest tellistest ning peale 1977.a vooderdati paksude silikaatkividega).</p> <p>1975.a paiku rajati objektini uus elektriliin (projekteeriti 1969–70). 1980.a oktoobris oli Paljassaare TVP-l kaks radarit „Don” (hiljem vahetati vähemalt üks neist „Najada” vastu), prožektorijaam B-200-4s ja 2 diiseldiiselaatorit „AD-10” ning „AD-30” (1970.-il vastavalt RP-15-1 ja ЯА3-204 prožektorit ning Ч4 „Don-ide” jaoks).</p> <p>1980. aastate lõpul ehitati uus tehnilise vaatluse post objektist 600 m lõunakagusse (vt fail Harjumaa-Tallinn-Paljassaare-uus-TVP-JP.pdf).</p> <p>1992. a võttis Kopli kordoni ning selle vaatluspostid Venemaa piirivalvelt üle Eesti Piirivalveamet. Ülevõetud objektide valdajaks oli seejärel Tallinna Piirivalvepiirkond. Pole teada, mis seisukorras ja kas üldse antud objekt üle võeti (tõenäoliselt polnud Eesti piirivalvel seda vaja).</p> <p>Naabruses asuva Veeteede Ameti radari (Radar station EE60931D) katastriüksus registreeriti 15. veebruaril 2001. a, kuid objekt on märgitud juba 1999.a trükitud põhikaardile (veel 1998.a merekaardil seda ei olnud).</p>
1.6	Praegune funktsioon	Kasutamata. Paljassaare hoiuala kaitsekorralduskavas mainitakse, et objektil on kohatud harilikku nastikut, kes kuulub kaitstavate

		loomaliikide III kategooriasse.
1.7	Seisukorra hinnang	Hooned on varemeis (v.a üks dott, millel puuduvad ambrasuuriluugid ning üks katuseplaat on maha kukkunud), prožektoripositsioon rohtu kasvanud. Kaks tornialust neljast on terved, kuid üks neist on ümber vajunud. Suurem osa hoonete tükke näib olevat kohapeal olemas ning soovi korral saab neist kujundada teemakohase atraktsiooni või hooned isegi taastada (kasvõi osaliselt). Rusude, veerise ja pinnase alt võib veel huvitavaid asju välja tulla.
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Objekt asub nn Paljassaare hoiualal. Selle ümbruses on rikkalikult mitmest ajastust pärinevaid militaarehitisi. Kui juba nimegi poolest hoiualaga tegu on, siis võiks lisaks lindudele-taimedele hoida seal alles ka pärandkultuuriobjektid ning lõpetada nende edasine hävitamine. Objektist lõunas on Kopli kordoni harjutusväljaku jäänused ja suurtükipatarei positsioonid, u 600 m kagus on Paljassaare uue tehnilise vaatluse posti ehitised. Ka ümbritsev rand ja merepõhi sisaldab militaarajaloo tunnistajaiks olevaid rajatisi ning esemeid. Muuhulgas on objekti vahetus läheduses vähemalt üks doti SPS-3 laepaneel (dott on lammutatud? või ehitamata jäänud). Lähedases meres on näha mitu laevavrakki. Nüüdseks ärauhutud neemetipust algas (sõjaaegne?) boontõke, mille jäänused peaksid vees olema säilinud.
1.9	Joonised	27 tk: asukohaskeeme 25 tk, objektide paiknemise skeeme 2 tk.
1.10	Fotod	57 tk (sh 27 vanemat).
1.11	Seotud ehitised	Madalpinge-õhuliin Tallinna mereväebaasi 21. elektrivõrgu alajaamast nr 33 (1,3 km pikk), samuti telefoni-õhuliin (hiljem kaabel?) Kopli kordonist. Raadiolokatsioonipost (nn parempoolne baklannik e kormoranipesa, kantava radariga „Kredo” 1RL-133) Katariina kai otsal (1970.-il puitkilpidest 2x2x2 m putka, hiljem u 3x3 m 2-korruseline silikaat?hoone, nüüdseks lammutatud). Vaatlustornid Suur-Paljassaare tipus (?), Katariina kai alguse lähedal (?) ja Paljassaare tee 32c. Kopli kordoni teine tehnilise vaatluse post (nr 2072) asus Balti Laevaremonditehase territooriumil Kopli neeme tipus ning sellest arvatavasti u 500 m kagus oli raadiolokatsioonipost (nn vasakpoolne baklannik, algul PSNR-1 „Podjom” 1RL-125, hiljem „Kredo”).
1.12	Põhiüksus	1976–92 Punalipulise Balti Piirivalveringkonna 106. Punalipulise piirivalvesalga (staap asus Tallinnas, Rahumäe tee 4, 1970. a-ni Gagarini pst 24) 7. piirivalvekordon ehk s/o 2198-R (kutsung „Venta”) Koplis, Neeme 50 (varem 33).
1.13	Lisateave	Tuleks küsitleda ka kohalikke, linnaametnikke, omaaegseid EV piirivalvureid jt.
1.14	Töö teost. aeg	Välitööde aeg 16.10.2016. Vormistamine 4.–9.12.2016.
1.15	Koostaja andmed	Jüri Pärn

Alusfail: Harjumaa-Tallinn-Paljassaare-vana-TVP-JP.doc

2. Asukoha skeemid

Skeem 1. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post Harju maakonnas Tallinnas Põhja-Tallinna linnaosas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 2. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post Harju maakonnas Tallinnas Põhja-Tallinna linnaosas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 3. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post Harju maakonnas Tallinnas Põhja-Tallinna linnaosas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

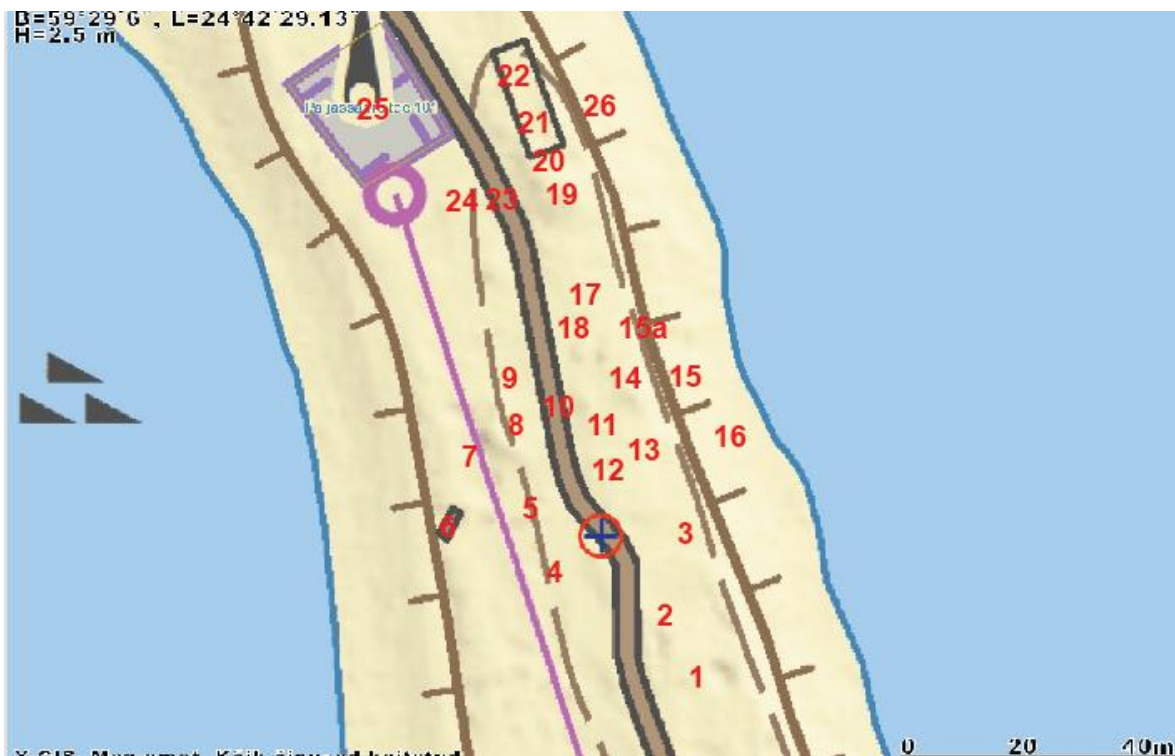

Skeem 4. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähikümbus Eesti Maa-ameti uusimal põhikaardil. Tornid pole ja diislihoone on märgitud varemete tingimärgiga. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

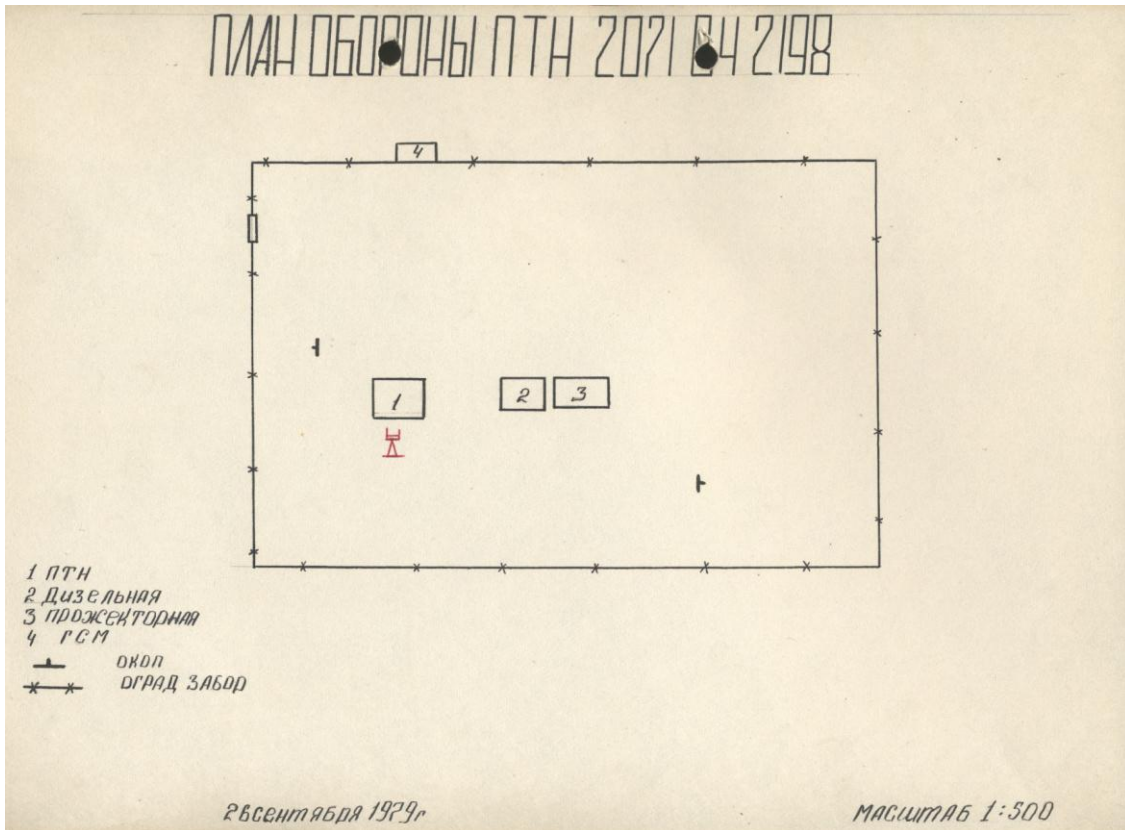

Skeem 5. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti objektid. Aluse (2016.a ortofoto) allikas: Maa-ameti Geoportaal.

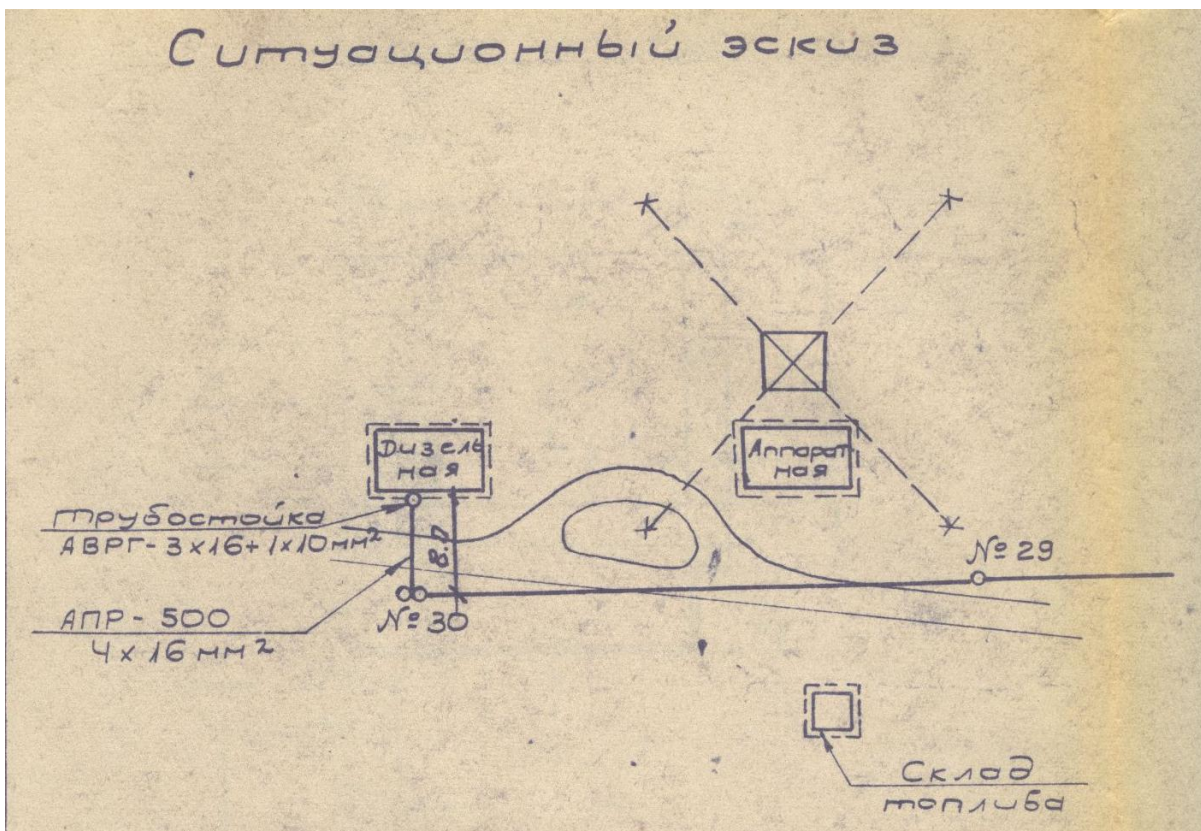
1 - SPS-3 laeplaat, kaeve	8 - kütuselao asukoht (võsastunud)	14 - operaatorihoone	21 - prožektorihoone
2 - kaitsekraavijupp	9 - puurkaev?	15 - torni alused	22 - prožektoripositsioon
3 - betoonplaat 70x70 cm	10 - betoonkõnnitee?	15a - 2 betoonpaneeli jm	23 - betoonkõnnitee?
4 - pikali elektriliinipost	11 - betoonplaat	16, 17 - tõmmitsaankrud	24 - ehitusdetailid, kemmergu asukoht?
5 - pikali aiapost (oli aianurk?)	12 - silikaat?kaevik	18 - betoonplaat, antennialuse asukoht	25 - uus VTA radar
6 - dott SPS-3	13 - tõmmitsaankur, telefonipostijupp	19 - diislihoone	26 - silikaat?kaeviku ligikaudne asukoht
7 - laskepessa? (kaeve)		20 - vaheruum	

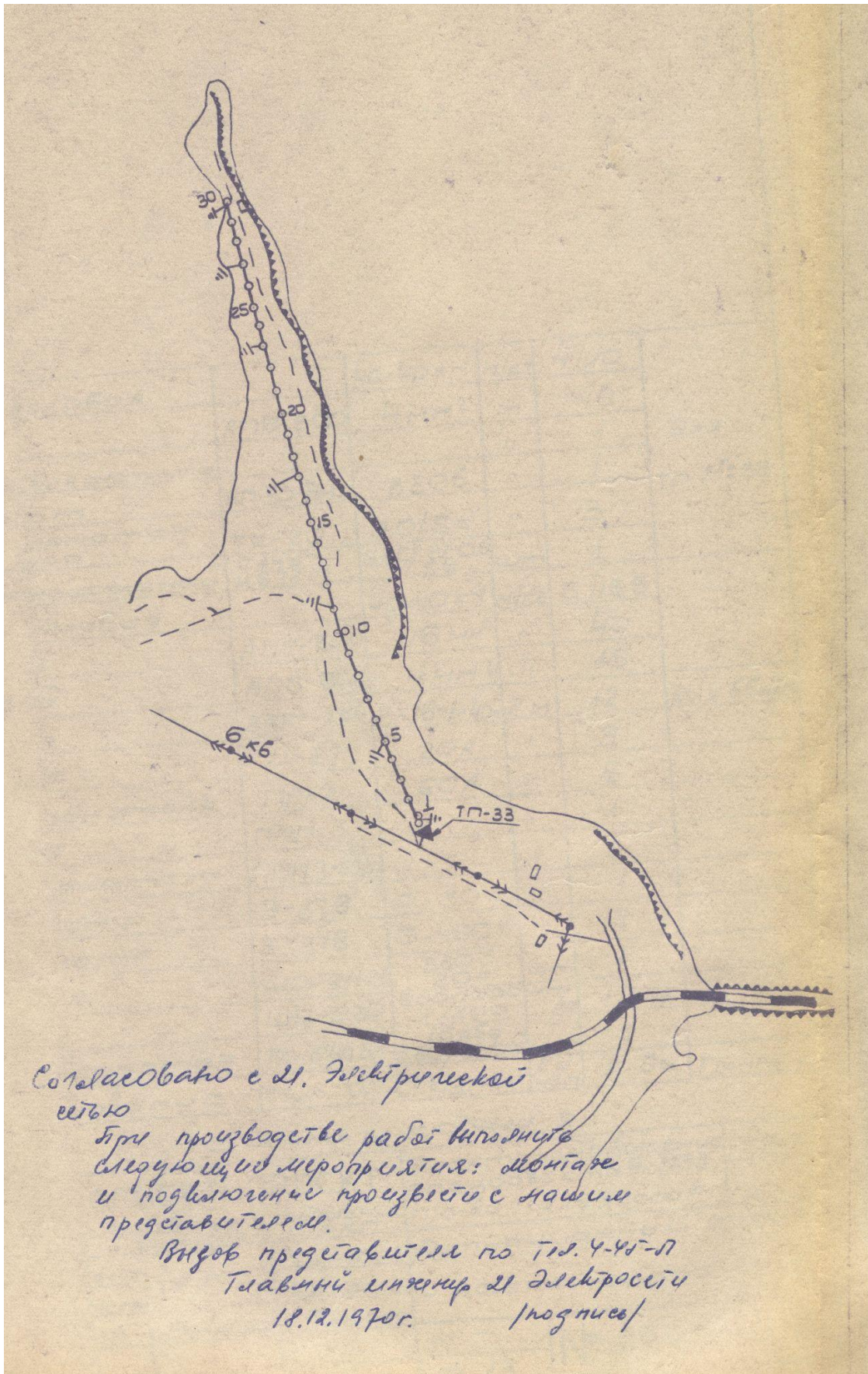
Skeem 6. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti objektid. Aluse (Maa-ameti uusim põhikaart) allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 7. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Objekti kaitseplaan seisuga 26.09.1979. Numbritega on tähistatud: 1 - aparaadi- ehk operaatorihoone (selle kõrval vaatlustorn), 2 - diislihoone, 3 - prožektorihoone, 4 - kütuseladu. Vasakul ja paremal kaevikud. Allikas: Планы обороны застав в/ч 2198.

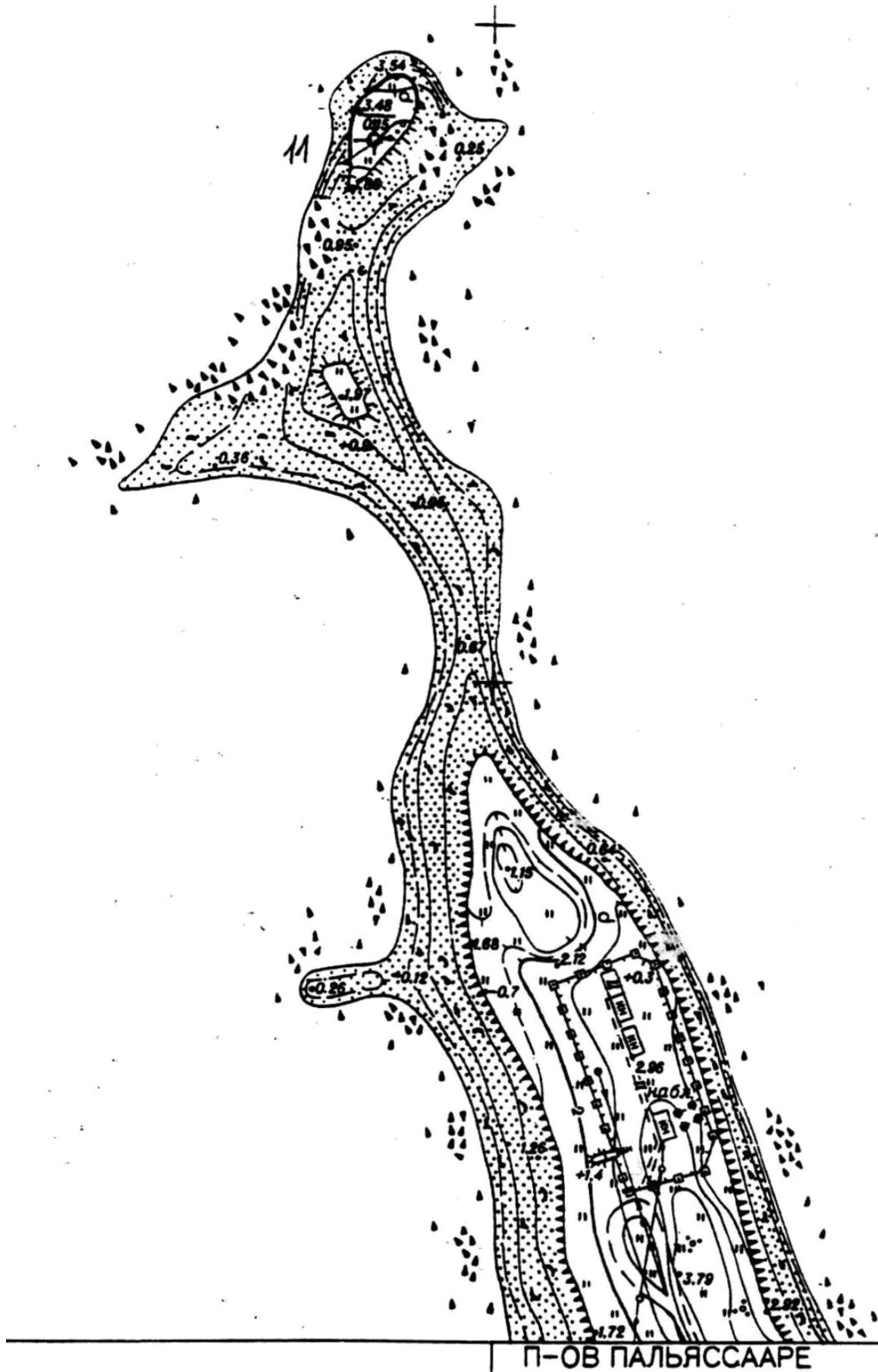

Skeem 8. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Asendieskiis. Allikas: ÜRPTUI „Energiavõrkude Projekt” Eesti osakond. S/o 2198 Paljassaare poolsaare spetsobjekti elektrivarustuse projekt (autori valduses).

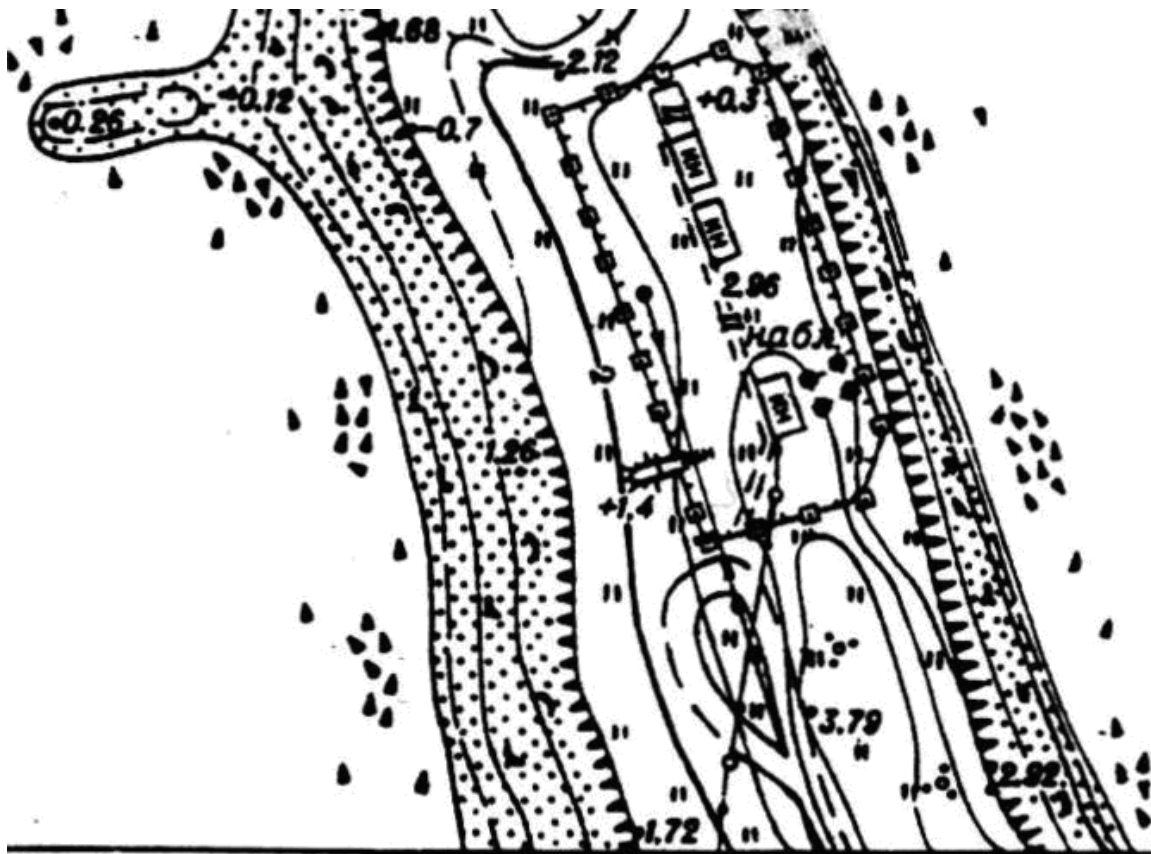

Skeem 9. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. 380/220 V elektriliini asendiplaan, koostatud 1970.a. Allikas: ÜRPTUI „Energiaavõrkude Projekt” Eesti osakond. S/o 2198 Paljassaare poolsaare spetsobjekti elektrivarustuse projekt (autori valduses).

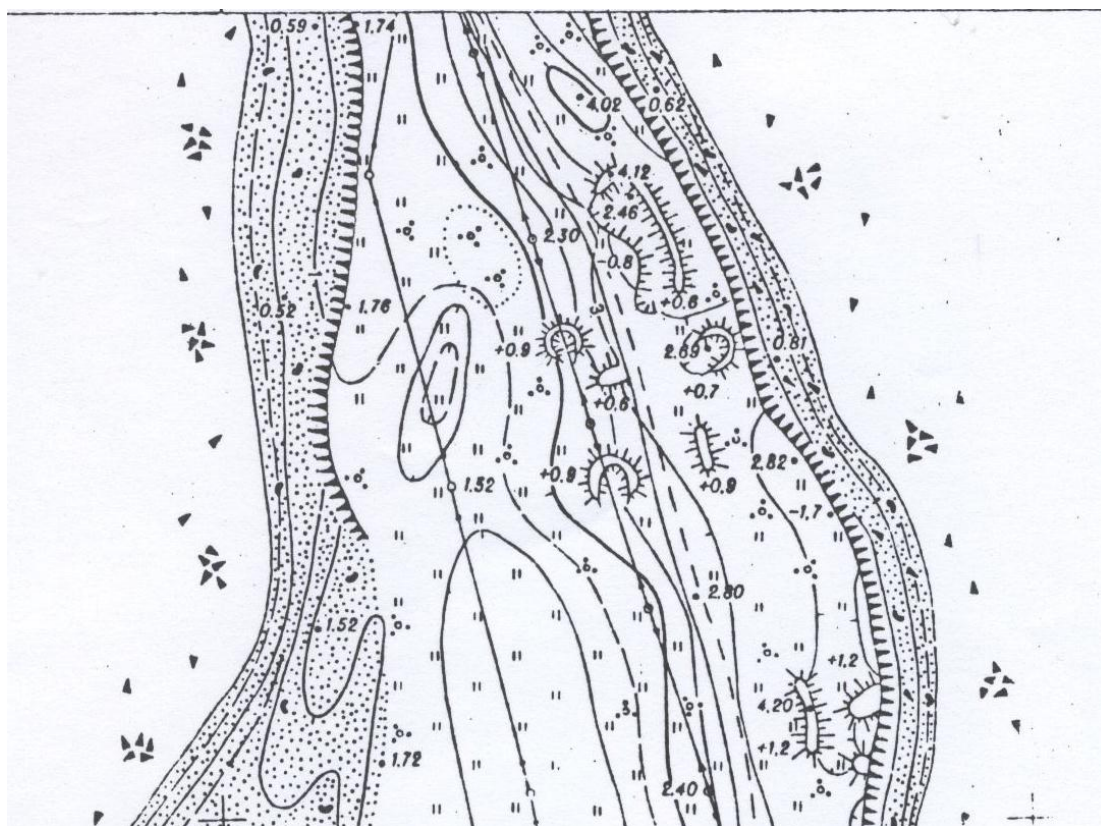

Skeem 10. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ala Tallinna plaanil 1:2000 (leht 39A, koostatud Riikliku Ehitusuuringute Instituudi poolt?). Väike-Paljassaare neeme tipp on ära uhitud, ka selle otsas numbriga 11 tähistatud geodeetiline punkt on praegu vee all (veel 1994.a oli ligipääsetav). EV geodeetiliste punktide andmebaasis (GP nr T011).

Skeem 11. Paljassaare tehnilise vaatluse posti ala Tallinna plaanil 1:2000 (leht 39A). Allikas: EV geodeetiliste punktide andmebaas (GP nr T011).

Skeem 12. Paljassaare tehnilise vaatluse postiga lõunas külgnev ala Tallinna plaanil 1:2000 (koostatud Riikliku Ehitusuuringute Instituudi poolt 1993–94). Kopli kordoni harjutusala rajatise ning kõiki seal olemasolevaid suurtükipesi pole peale kantud. Allikas: plaani koopia (leht 39V) autori valduses.

Skeem 13. Paljassaare tehnilise vaatluse posti ala põhjaosa 2014.a ortofotol (1:250). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 14. Paljassaare tehnilise vaatluse posti ala lõunaosa 2014.a ortofotol (1:250). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 15. Paljassaare tehnilise vaatluse posti ala 2000.a ortofotol (1:500). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

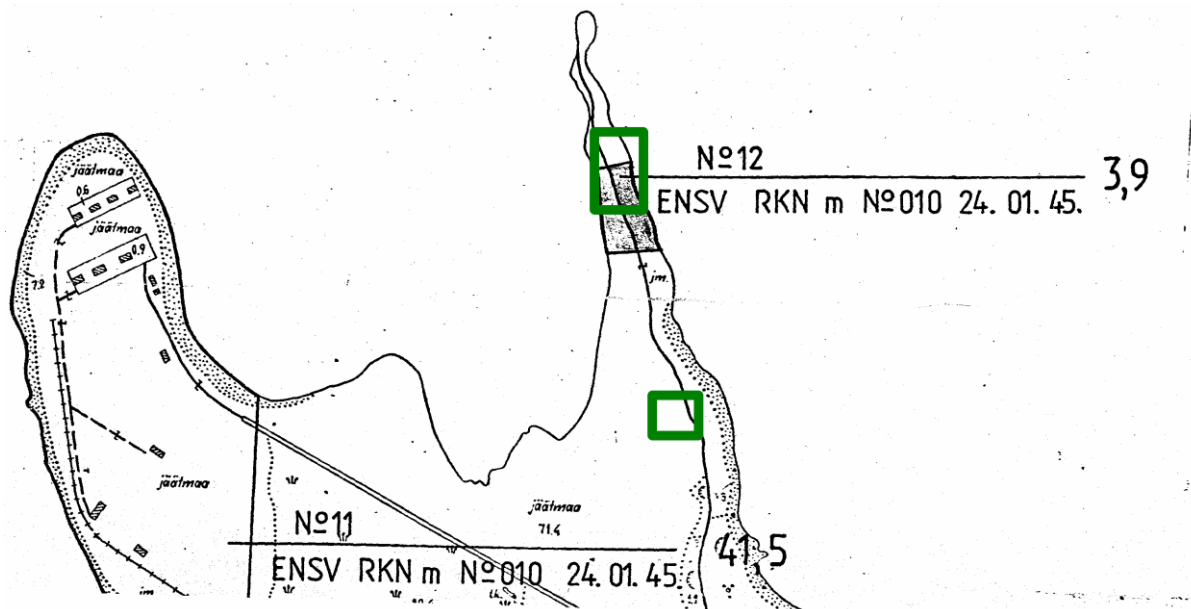
Skeem 16. Paljassaare vana ja uue tehnilise vaatluse posti (vastavalt roheline ristkülik ja ruut) alad ja nende lähikümbus Eesti 1999.a trükikaardil. Uus (lõunapoolne) TVP on märgitud hoone, mitte varemena. Vana TVP on kaardile märkimata. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 17. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ümbrus 2003.a põhikaardil. Operaatorihoone asukoht on tähistatud rohelise punktiga. Vareme tingmärk sellest u 200 m lõunas tähistab Kopli kordoni takistusriba T-kujulist ehitist. Ekslikult on kaardile märgitud tuletorn, tegelikult on tegu Veeteede Ameti radariga (vähemalt 2001. a-st). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

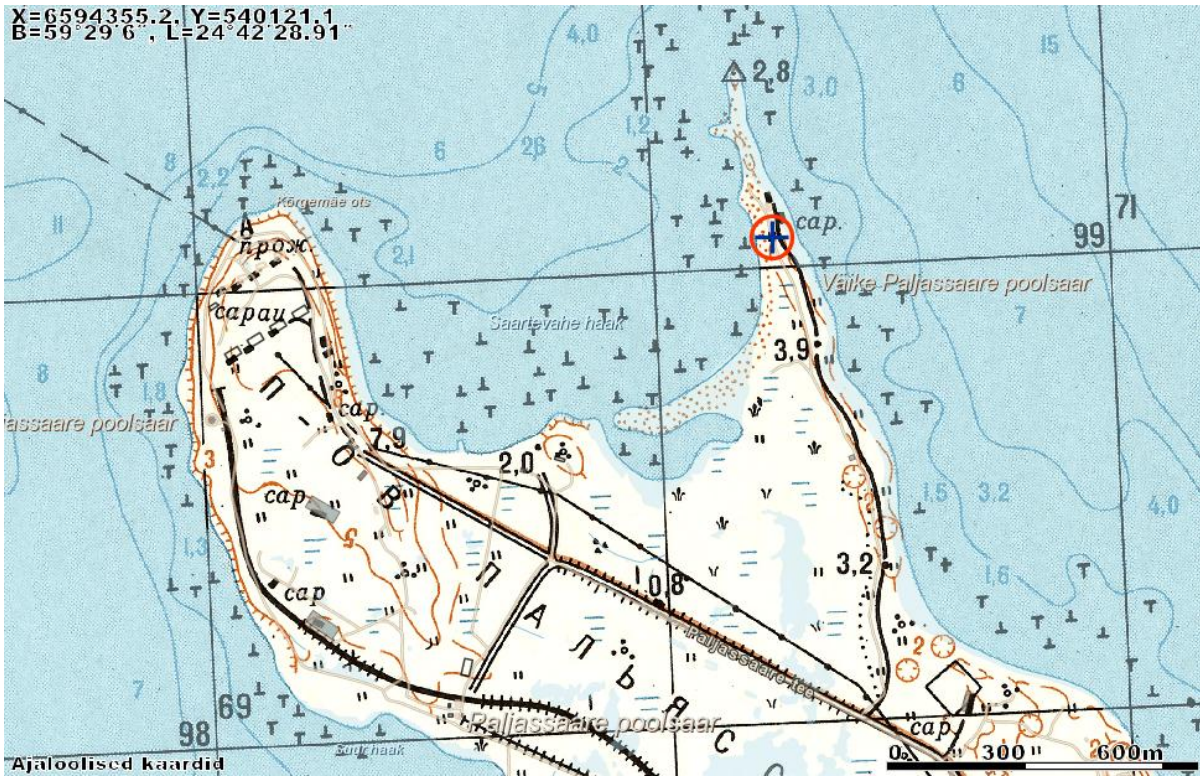
Skeem 18. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ala 1995.a ortofoto ning tänapäevase kaardi hübriidil. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 19. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti asukoht (roheline ristkülik) RPI Eesti Põllumajandusprojekt sõjaväemaade inventeerimise materjalide Harjumaa kaardil (1991; alus: Tallinna linna maade arvestuse kaart 8 lehel, l. 2, koostatud 1989.a või varem 1982.–84. fotoplaanide alusel). Selle kohaselt on kaardile märgitud maaeraldus nr 12 vormistatud 24.01.1945 (ENSV RKN määrus nr 010), kuid sellega eraldati kogu Paljassaarte maa-ala mereväele (tõenäoliselt rannakaitse otstarbeks). Roheline ruut — Paljassaare uue tehnilise vaatluse posti asukoht. Allikas: kaardi koopia autori valduses.

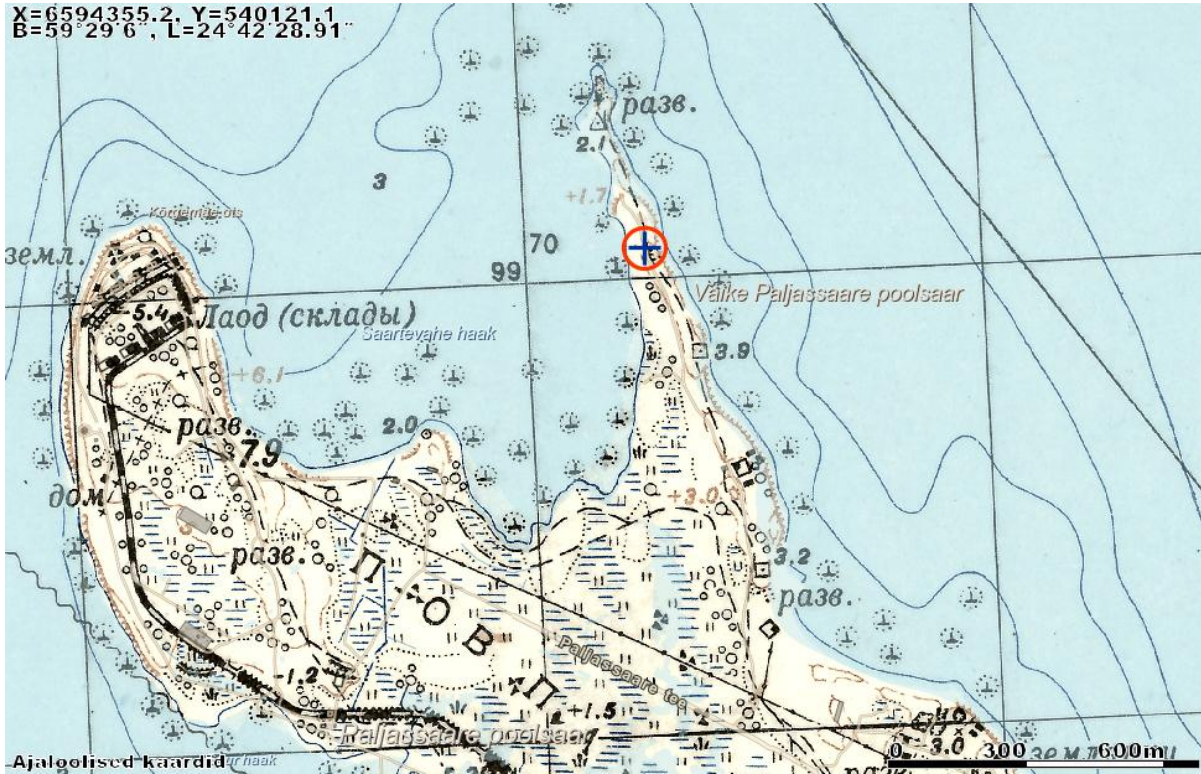
Skeem 20. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähikülg NL salajase merekaardi 1:50 000 (1991, kuid maastiku seis aluskaardil võib olla varasem) ning tänapäevase kaardi hübriidil. Kaardilehe ülaservas on punktiiriga tähistatud Väike-Paljassaare ja Miiduranna neeme vahelise boontõkke jäänused (betoonankrud ja priidelid). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 21. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähikümbus NL topokaardi 1:25 000 (1987) ning tänapäevase kaardi hübriidil. TVP hooned on märgitud kuuridena. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 22. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähikümbus NL topokaardi 1:25 000 (1961) ning tänapäevase kaardi hübriidil. Kaardil on märgitud objektist põhja pool hoone, milleni viis elektri- ning telefoniliin. Algne TVP võis asuda seal (või mõni muu militaarobjekt, nt mereväe vaatlus- ja sidepost). Praeguseks on see koht vee all (paarsada meetrit neeme tipust), kuid veel 1994.a oli kaardile märgitud 2,1 m kõrgune geodeetiline punkt juurdepääsetav. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 23. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbus NL topokaardi 1:25 000 (1946) ning tänapäevase kaardi hübriidil. Kaardil kujutatud neeme tippu on märgitud künkas ja vare (paarsada meetrit praegusest kaldast); neist lõuna poole märgitud 2,1 m kõrgune triangulatsioonipunkt oli veel 1994.a juurdepääsetav ning see on arvel EV geodeetiliste punktide andmebaasis (nr T011). Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

Skeem 24. Paljassaare vana tehnilise vaatluse posti ala ja selle lähiümbus NL salajasel merekaardil 1:50 000 (nr 4024, 1943). Allikas: erar-0-1_016_0000029_00004_k3.jpg.

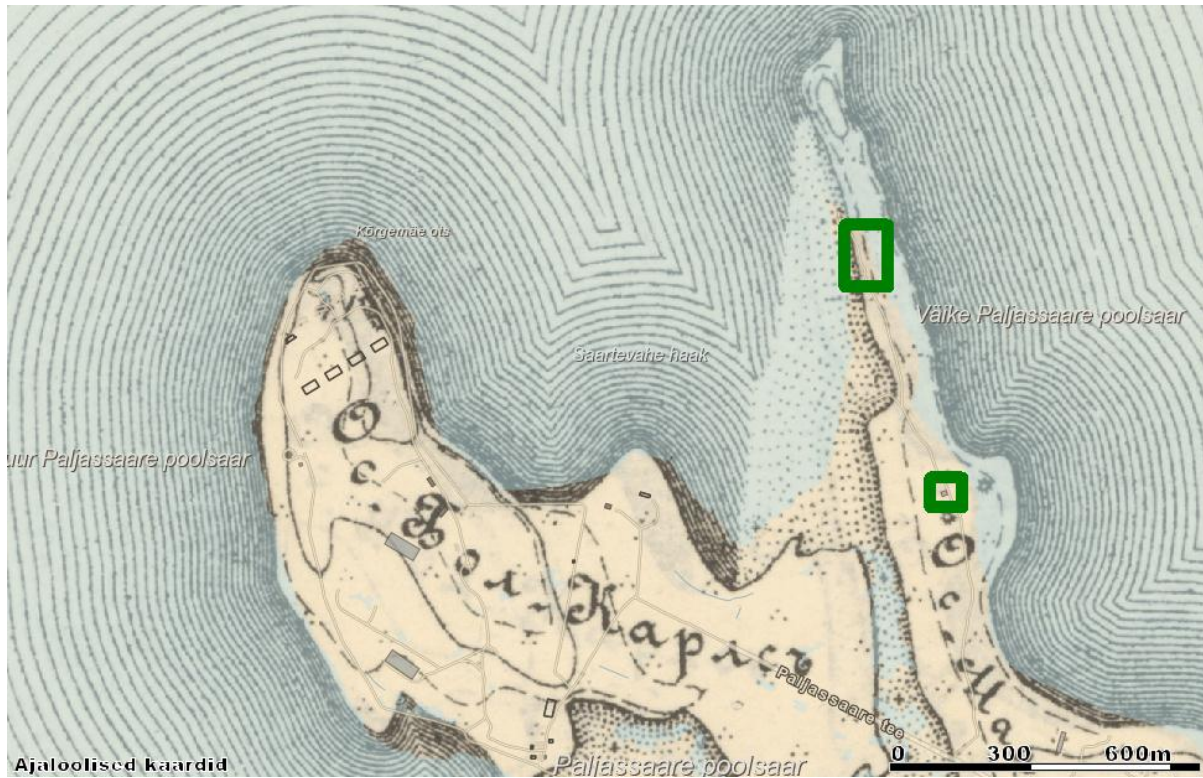

Skeem 25. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Ümbruskonna väeosade paiknemine 8. armee dislokatsiooni kaardil seisuga 15.06.1945 (Карта дислокации войск 8 армии на 15.6.45; lisa kaitse üleandmisaktile). Rohelised lipud – kordonid (lähim neist on märgitud Koplisse praeguse BLRT Grupi territooriumile); punased täpid – 70. kahuripolgu patareid (Väike-Paljassaarel paiknes mainitud polgu 9. patarei). Allikas: TsAMO 344 5554 1471 00000012.

Skeem 26. Paljassaare tehnilise vaatluse postide ala ja lähiumbrus Saksa 8. armee kaardil (1:25 000, trükitud 23.4.1918, kuid alus on kindlasti varasem, sest Paljassaared ühendati mandriga a-il 1912–17). Peale on kantud Kopli neemel asunud tsaariaegne kordon (Grenzwache). Allikas: 3-28 Karte der 8. Armee, Bl. 435. Hark. ERA.T-6.3.251 leht 1.

Skeem 27. Paljassaare tehnilise vaatluse postide ala ja lähikümbus 1-verstase kaardi (1:42 000, 1899.a) ning tänapäevase kaardi hübriidil. Valgest tornist kirdes asunud kungas (endine kaitseehitis?) ja u 300 m Väike-Paljassaare otsast on praeguseks mere poolt ära uhitud. Allikas: Maa-ameti Geoportaal.

3. Fotod

Foto numbri järel ümarsulgudes on vastava fotofaili number kaustas „Tallinn 2016/Paljassaare”.

Foto 1. (1) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Hoiuala plaan. Roheline kastike — objekti asukoht. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 2. (20161016_131639) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Äramurtud vana madalpingeliini post [4]. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 3. (466) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Elektriliini posti [4] jalal on loetavad kaks aastaarvu 75 ja ДМБ. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 4. (20161016_132531) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Dott SPS-3 [6], vaade ranna poolt (loodest). On jäänud valmis ehitamata? Võis ka kuuluda objekti kõrval asunud Kopli kordoni harjutusväljaku juurde. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 5. (471) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Dott SPS-3 [6], vaade kirdest. Paremalt on näha laepaneel (samasugune nagu dotil keskel, ainult õigetpidi, kitsam pool all). Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 6. (478) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Dott SPS-3 [6], sisevaade linna suunas. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 7. (20161016_133905) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Puurkaevu? toru [5] maa sees, kütusehoidla [8] säilmetest u 5 m põhja pool. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 8. (20161016_131554) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Betoonkõnnitee? aparaadihoone [14] ja kütusehoidla [8] vahel. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 9. (20161016_131607) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Betoonplaat [12] (u 2,2x2,2 m). Tagapool hoone [14] jäänused. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 10. (20161016_131513) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Tõmmitsaankur [17] (kinnitusvahendiks paksust plekist keeratud silmus), sellest edelas maa sees u 0,4 m telefonipostijupp. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 11. (458) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Operaatori- e aparadihoone [14] (kontuurid u 10x10 m) kagunurk. Seinad punastest tellistest (40 cm), silikaatvoodriga, mis alates 5. kivist läheb üle servitikivivoodriks. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 12. (20161016_130500) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torni betoonalused [17]. Taga terved (nende vahel hoone [14]), eespool mere moonutatud. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 13. (409) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torni betoonalused [17]. Merepoolsed neist on üsna veepiiril ja nende väline segukiht maha lihvitud. Vasakul betoonist raudteeliiper (neid on seal üle 10, kõigil kirjad „ПДМ 60” või „ПДМ 61”). Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 14. (413) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torni betoonalused [17], vaade põhjast. Vanemat tüüpi, ebasümmeetrilised (kinnituspoldid on torni tsentri poolsetes nurkades). Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 15. (425) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Üks merepoolsetest betoonalustest [17]. Vasakul poldiotsad. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 16. (20161016_130351) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Kagupoolseim tõmmitsaankur [16], näib leitud kolmest kõige uuem (esialgne kord juba mere poolt ära söödud?). Kirdepoolset ei leidnud (on hävinud, veerise all või tagurpidi pöördunud?). Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 17. (400) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Tõmmitsaankur [17]. Nagu näha, on leitud kolmest igäüks erineva konstruktsiooniga. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 18. (411) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Kaks betoonpaneeli ning murdunud betoonist (aia?)postid [15a]. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 19. (360) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Diislihoone [19] jäänused — laepaneel paksu bituumenkatusesega. Vaade edelast. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 20. (373) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Diislihoone [19] lagi on alt lubjatud. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 21. (391) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Diislihoone [19] kirdenurk. Paremalt kahe hoone vahele hiljem ehitatud lühem vaheruum [20]. Ehitustehnoloogia sama mis operaatorihoonel — punane tellis serviti silikaatkivivoodriga. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 22. (317) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Hoonete [19] ja [21] vahele ehitatud ruum [20], vaade kirdest. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 23. (305) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Prožektorihooned [21] vaade edelast. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 24. (306) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Prožektorihooned [21] vaade loodest. Sellel on 25 cm paksused paksematest kividest silikaatseinad puhta vuugiga (niivõrd, kuivõrd). Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 25. (314) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Prožektorihoone [21] krohvitud seinale on kleepunud katusematerjal (vähemalt 5 kihti tõrvapappi bituumeniga vaheliti). Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 26. (324) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Prožektoripositsioon [21], vaade põhjast. Arvatavasti betoonpõrand, aga täielikult rohukamara all. Paremalt radari [25] aed. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 27. (336) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Prožektorihooned [21] varemed edelast. Esiplaanil betoonkõnnitee? [23]. Suundub arvatava kemmergu [24] poole. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 28. (331) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Võserikus erinevad ehitusdetailid (pildil omatehtud? laepaneel) ning arvatav kemmergu asukoht (1970.-il) [24]. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 29. (335) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Veeteede Ameti laevaliiklusradar EE60931D [25]. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

Foto 30. (513) Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Väike-Paljassaare tipust sai välitööde aegse umbes miinus 60 cm-se veega ligi paarsada meetrit jala Soome poole minna. Foto Jüri Pärn 16.10.2016.

4. Vanemad fotod

Foto 31. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Doti [6] vaade lõunast 15.06.2005. Tekst fotol väidab miskipärast, et on tegu generaatorite varjega. Allikas: <http://milind.livejournal.com/16865.html>.

Foto 32. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. TVP isikkoosseis hoone [14] ees (vaade edelast u 1985–86). Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 33. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Hoone [14] ja torn [15] 1980.-il. Väljaspool aeda paistavad signaaltraadi 0,5 m kõrgused postid. Keskul asuv lumine mügarik pidavat olema betoonpunker (SPS-2?). Telefonipostil number 53? Allikas: www.pogranec.ru.

Foto 34. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Vaade hoone [14] eest linna poole u 1985–86. Vasakul torni tõmmitsaankur [13] ja telefonipost, keskel eemal kemmerg?, paremal jalgvärv, milleni viib betoonkõnnitee [10]. Poiste selja taga betoneeritud kaevik? Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 35. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Vaade hoone [14] juurest linna poole u 1985–86. Vasakult paremale: kemmerg?, torni ja telefoniposti tõmmitsad, asimuudiringi alus?, alla tuleva kaabliga? telefonipost, silikaatkividega? ääristatud kaevik?, betoonalusega elektripost [4] ja telefonipost, jalgvärv betoonteega (selle taga harjutusväljaku postid), autovärv? Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 36. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torn [15] u 1985–86. Katusel kaks 2,4 m pikkust radariantennimoodulit. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 37. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torn [15] 1980.-il, veidi teisest rakursist, nii et paistab ka rõdu parempoolsel serval olev kordoniga ühenduse pidamiseks mõeldud stantsiaarse raadiojaama antenn. Allikas: www.pogranec.ru.

Foto 38. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Hoone [14] u 1985–86. Vasakul raadiomast [18] (laevadega sidepidamiseks) ja betoonkõnnitee prožektoriposti suunas. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 39. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Hoone [14] u 1985–86. Vasakul raadiomast [18]. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 40. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Hoone [14] sisevaade 1980.-il. Parempoolne radar („Don”). Seinal vasakul TVP number (2071). Pildi paremal serval merepoolse (idapoolse) akna eesriie. Allikas: www.pogranec.ru.

Foto 41. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Hoone [14] sisevaade 1980.-il. Vasakpoolne radar („Najada-5”). Vasakul raadiojaam (sarnaneb „R-619”-le). Allikas: www.pogranec.ru.

Foto 42. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Vaade kagust aparaadihoone [14] juurest diislihoone [19] poole u 1986.a. Paremat fotot sellest rakursist ei leidnud (tegu on veebifoorumi avatariga), ent sellelki on näha Paljassaare TVP omapära: madal tornike prožektorihooone katusel ning trepp katusele hoone küljelt. Allikas: <http://www.pogranec.ru/member.php?u=47132> (Игумнов Юрий, PTN-2071 ülem, teenistusaeg 24.10.1984-26.11.1986).

Foto 43. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Prožektorihooone [22] ning raadiomast [18], u 1985–86. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 44. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Prožektorihooone [22] u 1985–86. Selle vaatajapoolsel osal on arvatavasti tõrvapapiga kaetud laudkatus, kaugemal tornikese all tõenäoliselt betoonpaneelid. Torni on roninud kogu TVP isikkoosseis (5 ajateenijat). Parem allservas arvatavasti silikaatkividega vooderdatud kaevik [26] (hävinud?). Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 45. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Vaade TVP-le u 1985–86, kordoni harjutusväljaku poolt. Tagaplaanil on näha torn, jalg- ning autovärv, diisli- ja prožektorihooned (vaevumärgatavad), kütusehoidla[8], presendiga auto? (GAZ-66?), tsistern?, kemmerg?, telefoniliini käänuposti taga üleronimissein?, postist vasakul (läbironimis)avadega seinake. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 46. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Vaade TVP-le u 1985–86, Kopli kordoni harjutusväljakult. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 47. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Vaade TVP poolt vrakile u 1985–86. On märksa rohkem laeva moodi kui praegu. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index313.html>.

Foto 48. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torni [15] sisevaade u 1984.a. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index312.html>.

Foto 49. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torni [15] sisevaade infotahvlitega u 1984.a. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index312.html>.

Foto 50. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torni [15] sisevaade u 1984.a. Merebinokulaartoru BMT-110. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index312.html>.

Foto 51. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Torni [15] sisevaade u 1980.a. Merebinokulaartoru BMT-110. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index79.html> (v. 6.12.2016).

Foto 52. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. 1977.a. Torn [15] piirivalvurite noorte sõpradega. Selle esimesel korrusel näivad olevat prussid kahel pool. Diislihoone [19] ja operaatorihoone [14] on veel ilma silikaatvoodrita. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index314.html> (v. 5.12.2016).

Foto 53. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. 1977.a. Piirivalvurite noored sõbrad TVP prožektori kõrval (vasakul kaadri taga, veel sisse lülitamata). Numbrid postidel tähendavad ilmselt asimuudikraade. Tagaplaanil jalgvärv ja kütusehoidla? Tollal ümbritses objekti u 1 m kõrgune lippaed. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index314.html> (v. 5.12.2016).

Foto 54. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. 1977.a. Piirivalvurite noored sõbrad TVP prožektori ees (nüüd sisse lülitatud). Tagaplaanil kütusehoidla [8] ja lippaed. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index314.html> (v. 5.12.2016).

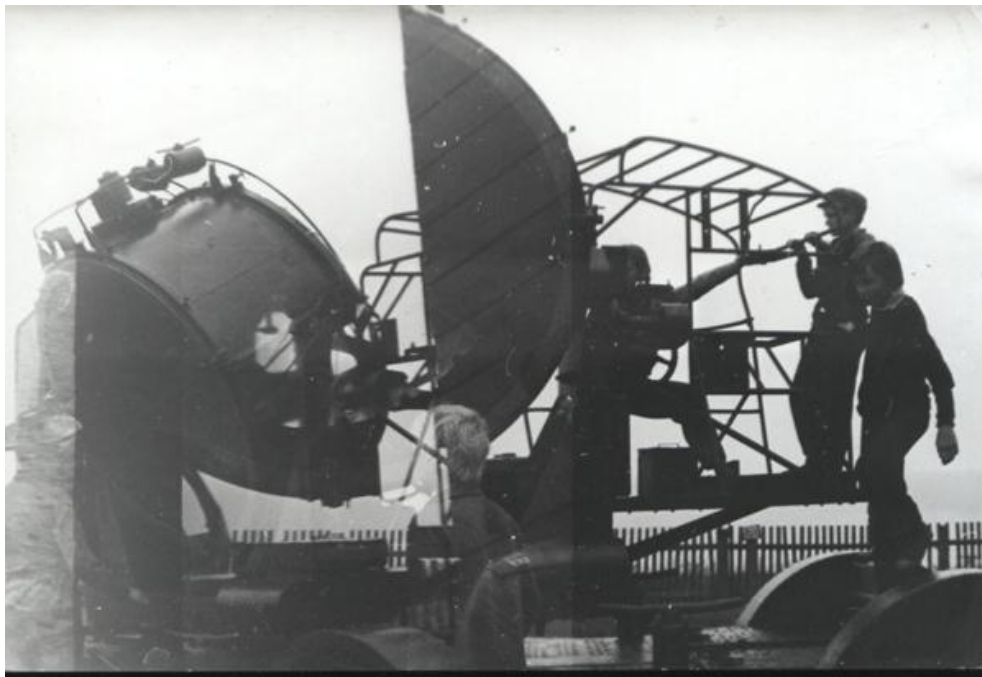

Foto 55. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Prožektor RP-15-1 positsioonil [22] 1977. a suvel, kordoni šeflusaluse Kopli 8-klassilise kooli piirivalvurite noorte sõpradega. Tollal ümbritses objekti u 1 m kõrgune lippaed. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index314.html> (v. 5.12.2016).

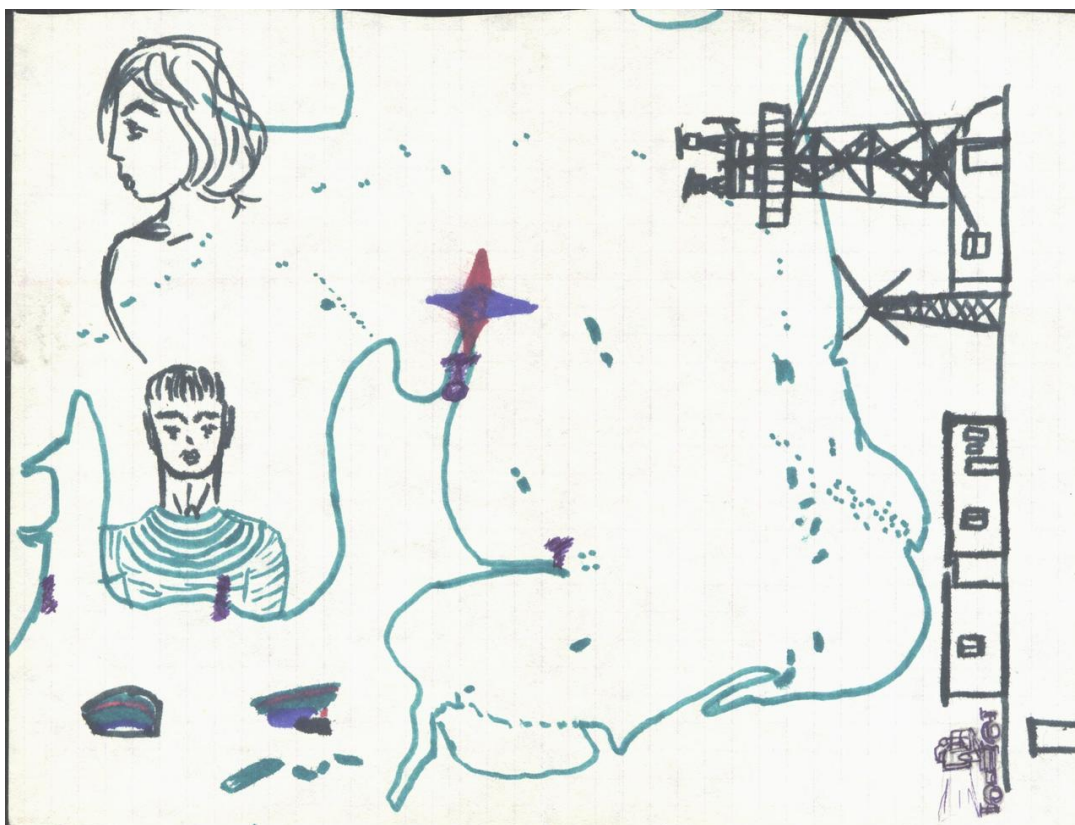

Foto 56. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Joonistus piirivalvuri demblialbumist. Kopli kordoni valvatav lõik: tumesinisega on tähistatud vaatluspostid kalurikolhoosi „Majak” territooriumil, kordoni juures, Paljassaare TVP, Katariina kai „Kredo” post. Meres kalatraalerid, reidil seisvad laevad, faarvaatril sõitvad laevad. TVP-st idas piirivalvelaev. Paremalt serval TVP ehitised 1976. a paiku (hooned [19] ja [21] on juba ühendatud). Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index32.html>.

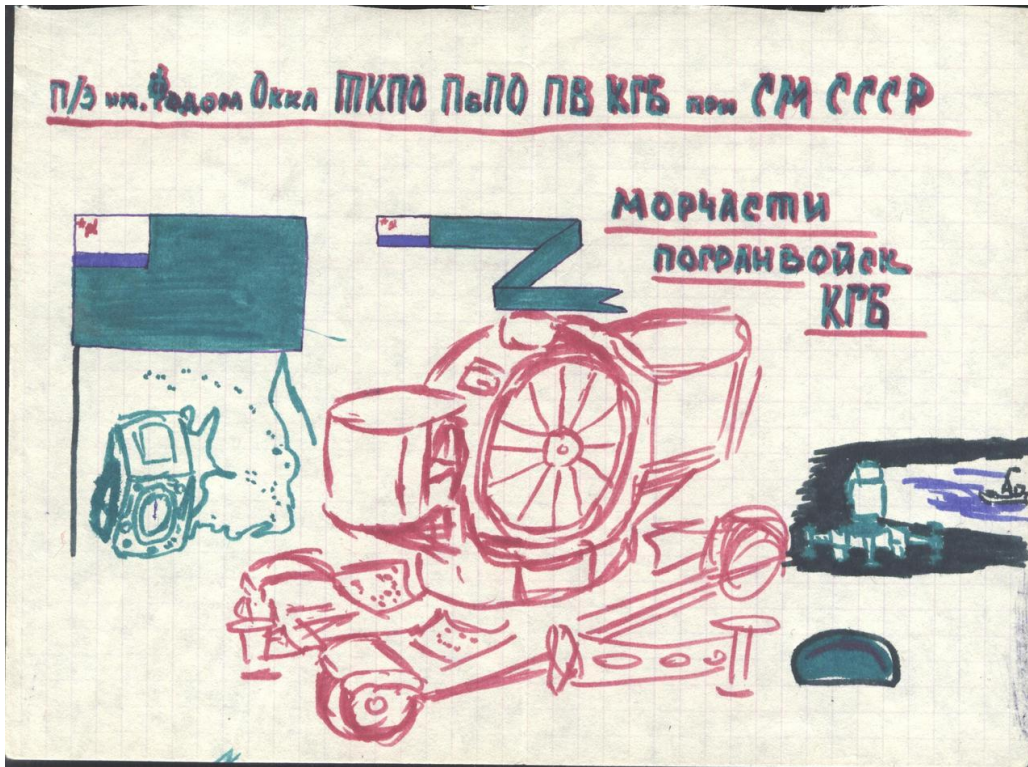

Foto 57. Paljassaare vana tehnilise vaatluse post. Joonistus piirivalvuri demblialbumist. Vasakul radari „Don” indikaator, keskel prožektorijaam RP-15-1, paremal kiirtevihus Tallinna Kalasadama kalatraaler. Allikas: <http://www.pzokk.narod.ru/index32.html>.

5. Täiendav info

Veebilehed:

forum.pogranichnik.ru

pogranec.ru

pzokk.narod.ru